

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการเลือกอาชีพและตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคใต้ของประเทศไทย มีดังต่อไปนี้ คือ.-

อาชีพที่นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเลือกมาก ได้แก่ ครู วิศวกร แพทย์ เกษตรกร พยาบาล นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์ เภสัชกร และเช้านุการ

นักเรียนทั้งหมด ให้ความสำคัญมากแก่ตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพ ความสามารถในการศึกษาเล่าเรียน คุณค่าทางเศรษฐกิจ และโอกาสก้าวหน้าในการงาน ตัวประกอบที่สำคัญรองลงไปคือ ความมุ่งหวังของครอบครัว คุณค่าทางสังคม และการถือศรัทธาตามอย่างในทางอาชีพ ตามลำดับ

จากการจัดระดับความสำคัญ นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกัน ได้จัดระดับความสำคัญแก่ตัวประกอบทุกตัวแตกต่างกัน ยกเว้นตัวประกอบทางด้านคุณค่าของสังคม

สำหรับผลของการจัดลำดับความสำคัญของตัวประกอบต่าง ๆ นั้น นักเรียนให้ความสำคัญความสำคัญแก่ตัวประกอบทุกตัวต่างกัน ยกเว้นการถือศรัทธาตามอย่างในทางอาชีพ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกัน จะให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบทั้ง 7 แตกต่างกัน ทั้งในการจัดระดับความสำคัญ และการจัดลำดับความสำคัญของนักเรียนที่เลือกอาชีพเดียวกันแก่ตัวประกอบทั้ง 7

ในกรณีที่การจัดระดับความสำคัญของนักเรียนได้สอดคล้องเกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญ ผู้วิจัยได้บอกการจัดลำดับความสำคัญเป็นเครื่องตัดสิน เพราะการจัดลำดับความสำคัญนั้นเป็นการให้เรียงตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพทั้ง 7 ตั้งแต่ 1 ถึง 7 ซึ่งคิดได้

ละเอียดยกกว่าการใ้เลือกอาชีพที่มีความสำคัญ เพราะการจัดระดับความสำคัญไว้ได้เพียง 4 ระดับเท่านั้น

นักเรียนที่เลือกอาชีพ ครู ข้าราชการ นักสังคมสงเคราะห์ และแพทย์ จัดลำดับความสำคัญแก่ตัวประกอบทางคุณค่าประโยชน์ของอาชีพไว้ในลำดับที่สูงกว่าอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพเหล่านี้เป็นอาชีพที่มีบริการแก่คนอื่น ทั้งนี้จึงมักคำนึงถึงคุณประโยชน์ของอาชีพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งตรงกับ Rosenberg¹ ที่ว่าอาชีพที่ทำงานเกี่ยวกับการให้บริการคนอื่น คำนึงถึงคุณประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าอาชีพที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับการให้บริการผู้อื่น และอาชีพดังกล่าวยังเป็นอาชีพที่สังคมต้องการทั้งสิ้น (ตารางที่ 56) ในผ่านของวงค้นข้าม นักเรียนที่เลือกอาชีพอื่น ๆ เช่น เลขานุการ นักบัญชี และเภสัชกร จัดลำดับความสำคัญแก่ตัวประกอบทางคุณค่าประโยชน์ของอาชีพค่า แต่จัดลำดับความสำคัญแก่ตัวประกอบทางคุณค่าทางเศรษฐกิจในลำดับที่สูงกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนที่เลือกอาชีพ เลขานุการ นักบัญชี และเภสัชกรนั้น กิจกรรมที่ประกอบไม่ได้ให้บริการต่อสังคมโดยตรง แต่เป็นการประกอบขึ้นเพื่อประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ดังนั้นนักเรียนที่เลือกอาชีพเหล่านี้ จึงมักคำนึงถึงรายได้เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งตรงกับที่ Rosenberg² พบว่า พวกที่เลือกอาชีพธุรกิจให้ความสำคัญทางด้านรายได้ที่สูงกว่าอาชีพอื่น ๆ

อาชีพที่นักเรียนจัดว่ามีเกียรติยศสังคม คือ ครู แพทย์ และนักสังคมสงเคราะห์ (ตารางที่ 57) นอกจากนี้นักเรียนที่เลือกอาชีพครูยังให้ความสำคัญแก่รายได้ในลำดับที่ต่ำกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งเห็นความจริงใจในสังคมไทยที่อาชีพครู เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ใ้รับการ

¹Morris Rosenberg, Edward A. Suchman and Rose K. Goldsen, Occupation and Values, The Free Press, Glencoe, Illinois, 1954, p. 18.

²Ibid, p. 19.

ชกของเข็ญ็องโงโงการนิการการการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทครูยังเป็นผู้นำของสังคม อีกด้วย ทั้งนี้ผู้ที่เลือกอาชีพครูมักจะมีค่าถึงถึงคุณประโยชน์ของเขาว่ายิ่งกว่าจะดำเนินถึง รายได้

เกี่ยวกับตัวประกอบทางด้านอาชีพที่มีคุณค่าทางสังคม นักเรียนที่เลือกอาชีพ วิศวกร นักสังคมสงเคราะห์ และครู ในลำดับความสำคัญเท่ากัน แต่มีนักเรียนที่เลือก อาชีพเขานุกร (มีนักเรียนหญิงเลือก 22 คน นักเรียนชายเลือก 1 คน) ได้จัดให้ วาอาชีพของเขาเป็นอาชีพที่มีคุณค่าทางสังคมสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้ นักเรียนกลุ่มนี้อาจจะ หมายถึงการที่อยู่ในอาชีพที่ได้ออกงาน สังคมมอญ ๆ มีส่วนมีค่า และเงินเดือนสูง

ในสมัยจึงตัวระหว่างกันนี้ผู้ที่เลือกอาชีพเขานุกรก็มักเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับในทาง อาชีพที่เฉพาะ จากประเทศมาเลเซีย และคงรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงทำให้ความคิดเห็นของนักเรียนทางแถบนี้แตกต่างไป

นักเรียนที่เลือกอาชีพต่าง ๆ ในลำดับความสำคัญแก่ตัวประกอบทางด้านความ มั่งคั่งของครอบครัวเป็นความสำคัญใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะในวัฒนธรรมของเรา เด็กต้องเชื่อฟังและรับฟังคำแนะนำของบิดามารดา หรืออีกประการหนึ่ง การเรียนใน ระดับสูง ๆ ก็ยังต้องได้รับการสนับสนุนทางเศรษฐกิจจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองทั้งสิ้น ส่วนนักเรียนที่เลือกอาชีพ ศึกษาศาสตร์และครู ในลำดับความสำคัญในลำดับแก่ตัวประกอบในด้านนี้ สูงกว่านักเรียนที่เลือกอาชีพอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเพราะอาชีพดังกล่าว เป็นอาชีพที่ผู้หญิง เลืกมากกว่าผู้ชาย (ตารางที่ 4) การเชื่อฟังและรับเอาความคิดเห็นของบิดามารดา ของนักเรียนหญิงมีมากกว่านักเรียนชาย

อาชีพที่ได้ความสำคัญน้อยแก่ตัวประกอบนี้ คือ วิศวกร และนักสังคมสงเคราะห์ อาจเป็นเพราะอาชีพวิศวกร เป็นอาชีพที่นักเรียนชายเลือกมากกว่านักเรียนหญิง และ นักเรียนชายมักมีความคิดริเริ่มและอิสระที่จะนำความคิดเห็นของตนเอง

อาชีพนักสังคมสงเคราะห์นั้น เป็นอาชีพที่ผู้หญิงเลือกซึ่งให้บริการแก่คนอื่นแก่รายได้ น้อย นักเรียนที่เลือกอาชีพนี้ เพราะนักเรียนอยากให้อาณาความความคิดเห็นและคุณค่าของ ตนเอง

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าความมุ่งหวังของครอบครัวเรา มากกว่าการอื่น

เด็กเรียนลูกอาจให้ความสำคัญแก่ตัวมรดกของทางด้านการถือตำแหน่งอย่างในทางอาชีพการงาน แต่เด็กเรียนที่เลือกจะอยู่กับความสำคัญแก่ตัวมรดกของทางอาชีพการงานที่เลือกอาชีพอื่น ๆ เพราะอาจมีครูที่มีอิทธิพลแก่เด็ก ทำให้เด็กเลือกอาชีพอื่น ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ Tipton³ ที่ว่านักศึกษาคณะเรียนเป็นครูยอมรับว่าครูที่มอบหมายเป็นผู้นำชีวิตและการจัดการเลือกจุดหมายในการทำงานมากกว่านักศึกษาคณะไม่ต้องการเป็นครู นอกจากนั้นแล้ว นักเรียนที่เลือกอาชีพอื่นจำนวนมากเป็นเพศหญิง ดังนั้น เด็กเรียนหญิงอาจจะให้ความสำคัญแก่การถือตำแหน่งอย่างในทางอาชีพมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งตรงกับผลจากวิทยานิพนธ์ของสมศิริ⁴ โสภามา ว่าวัยรุ่นหญิงอยากเห็นเหมือนครูมากกว่าเด็ก

การถือตำแหน่งอย่างในอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ค่อยมีนั้น เพราะนักเรียนมีโอกาสนึกคิดกับอาชีพอื่นน้อยมาก ซึ่งถ้าจะมีก็คงจะมีแต่อยู่ในอาชีพนั้นเป็นนิคมการค้า หรือผู้ปกครองเท่านั้น แต่ในกรณีตัวอย่างของการวิจัยนี้ อาชีพของนิคมสาวแดงเป็นเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางจังหวัด อาชีพที่ใหญ่ที่สุดรู้จักก็มีเพียง 2 อาชีพ คือ เกษตรกร และพ่อค้าเท่านั้น

โดยที่ระบอบการศึกษาของเราต้องแข่งขัน มีการสอบคัดเลือกตลอดเวลา ตั้งแต่การสอบเข้าชั้นของมอ. ตั้งแต่ประถมศึกษามีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย เนื่องจากสถานี่เรียนมีไม่พอ และมาตรฐานการศึกษาไม่เท่ากันในแต่ละแห่ง นักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 ต้องการเข้ามหาวิทยาลัยตั้งแต่นั้น จากทำสอบในแบบสอบถามข้อที่ 4 และข้อที่ 5 นักเรียนทั้งหมด 558 คน มีนักเรียนถึง 557 คน ที่ตอบว่าต้องการเข้ามหาวิทยาลัย เหตุนี้จึงทำให้เด็กเรียนลูกอาจให้ความสำคัญแก่ตัวมรดกของทางอาชีพสูง

3 Tipton, loc. cit.

4 สมศิริ โสภามา "การศึกษาความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่นเกี่ยวกับบุคคลที่ตนเลียนแบบ" วิทยาลัยพณิชยการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2509

จากรายงานการสอบรวมเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามี 2511 - 2512⁵
 ตารางที่ 30 และตารางที่ ๑๔ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้คะแนนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 5 สูงจะเข้ามหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสถาบันชั้นสูงได้มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 5 ที่ได้คะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่ำ และนักเรียนที่มีสิทธิ์เข้าศึกษาที่เลือกอาชีพ
 แพทย์ วิศวกร และเกษตรกร มักมีคะแนนสูงกว่าผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาที่เลือกอาชีพ ครู
 นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์ และเลขานุการ ซึ่งจากผลของการวิจัยนี้ปรากฏชัดเจน
 กันว่า นักเรียนที่เลือกอาชีพ ครู นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์ และเลขานุการ มีคะแนน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำกว่าคะแนนของนักเรียนที่เลือกอาชีพ
 แพทย์ วิศวกร และเกษตรกร. (ตารางที่ 5 และตารางที่ 6) นี่แสดงว่านักเรียนได้คำ
 ปรึกษาปรึกษาสติปัญญาของตนเองจริง ๆ ในการจะเลือกเข้าสู่อชีพ และยังได้ตระหนักถึง
 ความสามารถของสติปัญญาของตนเองในการที่จะเลือกมีอาชีพที่ตนเองจะสามารถแข่งขันกับ
 คนที่อยู่ในสติปัญญาระดับเดียวกันเท่านั้น จึงจะมีโอกาสสูงและอาจจะชนะการแข่งขันได้

ในเรื่องโอกาสก้าวหน้าในการทำงานนั้น นักเรียนทุกอาชีพเห็นความสำคัญของ
 โอกาสก้าวหน้าในการทำงานว่าสำคัญในอาชีพของตนเลือกเท่า ๆ กัน แต่คิดว่าอาชีพต่าง ๆ
 จะมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานไม่เท่ากัน นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร และแพทย์
 คำนึงถึงโอกาสก้าวหน้าในการทำงานอยู่ในระดับสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะอาชีพ
 ดังกล่าวเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ มีโอกาสทำงานต่างๆ และก้าวหน้าได้ทั้งทางงาน
 ราชการและทางงานเอกชน

นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกรและแพทย์นี้ นอกจากให้ความสำคัญมากแก่โอกาส
 ก้าวหน้าในการทำงาน ยังให้ความสำคัญแก่ความสามารถในการศึกษาเอาเรียน คณะประโยชน์
 และอุตสาหกรรม เพราะเป็นอาชีพที่นักเรียนต้องมีสติปัญญาในการเรียนความช่างสูง
 เป็นอาชีพที่สังคมต้องการ (ตารางที่ 56) และมีรายได้ดีด้วย (ตารางที่ 58)

⁵ สำนักงานสภาพัฒนาการเพื่อชาติ รายงานการสอบรวมเข้าศึกษาในสถาบัน
 อุดมศึกษา ปีการศึกษา 2511 - 2512 โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน พระนคร 2511

เมื่อพิจารณาถึงการเลือกอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง จะเห็นว่าเพศ
ได้เข้ามามีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ จากผลของการวิจัย พบว่ามีความแตกต่าง
ระหว่างเพศในการเลือกอาชีพ อาชีพที่นักเรียนชายเลือกมาก ได้แก่ วิศวกร เกษตรกร
แพทย์ ตามลำดับ ส่วนนักเรียนหญิงเลือกอาชีพ ครู พยาบาล แพทย์ เภสัชกร นักบัญชี
และนักสังคมสงเคราะห์ ตามลำดับ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ Dr. Strong⁶ ที่ว่า ผู้ชาย
สนใจอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเครื่องยนต์กลไก กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ การเมือง ทหาร ซึ่งเป็น
อาชีพที่โลกไยต้นต้น ในขณะที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ สนใจอาชีพในด้านคนตรี ศิลปะ กิจกรรมทาง
วรรณคดี บัญชี ครู และงานสังคมสงเคราะห์

สำหรับการจัดลำดับความสำคัญของตัวประกอบแต่ละตัวระหว่างเพศ ปรากฏว่า
มีความแตกต่างระหว่างเพศ ในการให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบทุกตัว ยกเว้นตัวประกอบ
ทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพ ความมุ่งหวังของครอบครัว และการถือคนตามอย่างในทาง
อาชีพ

นักเรียนประเภทที่ 1 และนักเรียนประเภทที่ 2 จัดลำดับความสำคัญของตัวประกอบ
ทุกตัวไม่แตกต่างกัน ยกเว้นตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพ และโอกาสก้าวหน้า
ในการงาน

⁶ Edward K. Strong Jr. Vocational Interest of Men and Women, Stanford, California, Stanford University Press, 1943.